

Výtvarné umění jako prostor pro inkluzi

Jméno: Ludmila Hellarová

Učo: 466 282

Jako učitelka mateřské školy se denně setkávám s výtvarnou činností a sbírám inspiraci v dětské kreativitě a fantazii, kterou denně vyjadřují ve svých oblíbených kresbách „pro maminku, pro tatínka“. Dětská malba je takovým zrcadlem toho, jak to vypadá u nich v domácnosti, kdo jakou roli zastává v rodině, ale i to, čeho z čeho má dítě strach a naopak co se mu líbí. V danou chvíli jde z kresby rozpoznat jaké je momentální psychické rozpoložení dítěte. Nejčastěji se s rozbohem kresby můžeme setkat při diagnostice dítěte, kdy nám výtvarný projev odhalí skrytá slova, které nám dítě nedokáže verbálně sdělit. Proto je velmi důležité rozvíjet a využívat výtvarnou činnost s dětmi, které mají určité postižení, které jim komplikuje nebo úplně znemožňuje běžný způsob komunikace. I tohle byl jeden z důvodů, proč jsem se přihlásila na tento seminář, abych lépe porozuměla tomu, co chtějí děti pomocí výtvarného projevu sdělit.

Každopádně výtvarný projev neslouží jen k diagnostice a pozorování ale je především prospěšný lidem s postižením, které často mají problém s rozvojem jemné motoriky. Často mají problém vůbec správně držet štětec nebo tužku. To co se nám zdá jako běžná a neškodná činnost, může u osob s postižením vyvolat nepříjemné pocity. Například někteří nesnesou keramickou hlínu nebo plastelínu na dotek, nebo jim je nepříjemné malovat prstovými barvy atd. Řešením takových obtížných situací není danou techniku vynechávat, ale postupně do ní osobu zainteresovávat což pomalu vede k lepšímu osobnostnímu rozvoji.

Osoby, kterým chybí končetiny, můžou rozvíjet svou výtvarnou činnost ústy nebo chodidly. V dnešní době najdeme i u nás organizace, které pomáhají těmto znevýhodněným lidem, a tyto osoby, s jejich alternativní způsob malby/kresby, se snaží uplatnit ve společenském prostředí a na trhu práce.

V české republice najdeme nemálo umělců, kteří se i přes svůj handicap dokázali proslavit svým uměleckým nadáním.

Mezi takové české umělce, kteří se i přes svůj handicap dokázali proslavit svým nadáním konkr. v oboru malířství, patří např:

Bára Sedláčková

- mladá malířka, která po úrazu v dětství ochrnula a nyní maluje ústy. Podle lékařů by se měl její zdravotní stav postupně zlepšovat, a tak se Bára nevzdává a snaží se zachovat si pozitivní mysl prostřednictvím malování.

Petr Šrámek

- od narození má postižené všechny 4 končetiny, maluje pravou nohou. Trpí závažnou řečovou vadou, která mu znemožňuje jakoukoliv verbální komunikaci, ale díky svým obrazům našel jedinečný způsob jak s okolním světem navázat kontakt.

Šárka Dvorská

- Od narození je připoutána na vozík a i přes velkou fyzickou námahu se naučila malovat ústy. Jak sama říká: „malování je jedna z nejlepších relaxací pro mou duši“

A další,...

Tito lidé mají dnes svoje výstavy nebo vernisáže a jsou ve svém oboru u nás i v zahraničí uznávaní. Jejich díla jsou žádaná a velice kreativní. Já osobně jsem měla možnost vidět některé z těchto obrazů a všechny tyto díla/obrazy dýchají pozitivní energií a odráží chuť do života, která umělcům i přes jejich postižení nechybí. Tito lidé nachází v malbě smysl jejich života, a pociťují, že dokážou být aspoň něčím výrazní a prospěšní. Touto cestou (často i jedinou) mohou vyjádřit své pocity, bolesti, radost i smutek.

Hlavním cílem každé výstavy je předat pozitivní energii a ukázat ostatním lidem, že i přes handicap je možné život nevzdat a navzdory svému osudu neustále rozvíjet svůj umělecký talent.

Jedna z organizací, která má velký podíl na těchto projektech je Nakladatelství UMÚN, které naplňuje a uskutečňuje myšlenku, kterou prosazoval zakladatel Sdružení malířů Arnulf Erich Stegmann již v 50. letech 20. století. Jeho cílem bylo zapojit lidi s postižením dle jejich možnosti do práce a umožnit jim vydělávat peníze vlastním přičiněním.

Podle mého názoru je tento cíl stěžejní a velmi důležitý, protože by mohl mnoha lidem s handicapem otevřít novou lepší životní cestu.